

﴿ باسمه سبحانه ونسئله احسانه ﴾

لما كان هذه الرسالة الصحيحة ﴿ في بيان اصول عقايد اهل السنة صريحة ﴾ لزم ان يستحسن في معرض التقرير وطالعت من اولها الى آخرها وجدت ما عريا عن شائبة النقص والتعريض ﴿ لله در مترجمها الشيخ الكامل العارف العالم العامل اعني به الحاج نوري افندي دام بالفيض السرمدي ﴾ حيث نقل عبارة الرسالة العربية المنسوبة للامام الاعظم رضي عنه الرب الاكرم الى لهجة التركية نعمما القوائدها وتيما للطف عوائدها جعل الله سعيه مشكورا واثره هذا مبرورا

حرره الفقير اجد لطفي
نال ما يمتناه من الجلي
والخفي

154

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

الحمد لله الذى نور قلوبنا بعقائد اهل العرفان * و صرف صدورنا
من عقائد اهل الزيغ والضلال والطغيان * والصلوة على رسوله
الذى ارسله بالهدى والاحسان * وعلى آله واصحابه ذوى الكرامة
والايقان * اما بعد مر ويدركه مفخر السادات ومنيع السعادات
سراج الملة والدين * امام اعظم ابو حنيفه رضى الله تعالى عنه
حضر تلى * مرض وقاتل رنده انتقال رينه قريب اصحاب واتباعى
حضور عاليرينه جمع اولوب اهل سنت والجماعت طريقى اوزره
بروصيت طلب ايلد كل رنده * حضرت امام خادمه امر يوروب
كندوبى قال ديردوب صورت اتكاده اول خادمه طيانوب او تورديلر بعده
ذكري آتى اون ايكي نوع خصلتى بيان يورديلر لكن لغت عريه دن
ذوقياب اولميان اخوان مؤمنين وخلان موحدن فخواى محدر اتندن
كشفت نقاب ومعناى ابكارندن ازاله حجاب مقتدر اولما مغله لسان ترمى به
نقل وترجه سنى بعض احبايك طلب والتماس ليله بو عبد فقير كثير
العجز والتقصير المحتاج الى كرم ربه القدير * احقر الورى وخادم الفقراء
تراب اقدام العرفاء قطب باب الاولياء السيد الشيخ ابراهيم نور الدين

القادری القسطنیونی بیک ایکیوز الشمس سنه سی ذی الحجه سنک او ائندده
 لسان ترکی به ترجمه سنه ابتدار ونفجی عام اواق امیدله بقدر الطاقه بذل
 اقتدار ایدوب مأمول مدر که اشبواثر ذخیر آخرت وموجب عفو ومغفرت
 وسبب وصول رحمت اوله آمین بحرمه سید المرسلین صلی الله تعالی
 علیه وعلى آله اجمعین وسلم تسلیماً * قال الامام سراج الملة والدين
 والمقتدی لاهل البقین رضی الله تعالی عنه (اعلموا صحابی و اخوانی
 ان مذ هب اهل السنة والجماعة اثنی عشر نوفا) ای علی اثنی عشر
 خصلة یعنی ای بنم اتباعم و دین قرنداشلرم معلومکن اولسونکه
 اهل سنت والجماعتک اعتقاد ایلدکلری شبلر اون ابکی نوع اوزره در
 (فن کان یستقیم علی هذه الخصال لایکون مبتدعا ولا صاحب
 الهوی) ایدمی برکیمسه بوخصالک اعتقادی اوزره استقامت
 ایلوب ثابت اوله اهل بدعت و اهل هوی اولمقدن نفسنی خلاص
 ایتمش اولور (فعلیکم صحابی و اخوانی بهذه الخصال حتی تکونوا
 فی شفاعۃ نبینا محمد صلی الله تعالی علیه وسلم) چونکه بوخصال
 مدار سعادت دارین وسبب سلامت کونیندر ای اصحابم و اخوانم
 اشبو خصال ایله معتقد اولمغه ملازمت ایدرک تا که بواعتقاد ایله
 آخرته انتقال ایدوب سلطان کونین و رسول الثقلین حضرت محمد
 علیه الصلوة والسلامک شفاعتنه مظهر اوله سز (اولها نقرت
 بان الايمان هو اقرار باللسان وتصديق بالجنان ومعرفة بالقلب) اول
 اون ابکی نوعک اولکبسی ایماندر که دینزایله اقرار و قیمازایله تصدیق
 ایدرر ایمان اصطلاح شرعه مؤمن به اولان اشبایه اجمالا یا خود
 تفصیلا دلیل ایله اقرار ایدوب و قلبله اینانمقدر قلبده معرفت بولمغه
 بله و لکن دلیل ایله اقرار اکثر علما قنده ایمانک حقیقتندن جزء دکدر
 بلکه مؤمن به اولانک اوزرینه خارجه احکام مسلیبی اجرا اتمکچوز
 شرطدر شیخ ابو الحسن الاشعری و شیخ ابو منصور ماتریدی و استاذ

ابو اسحق اسفرائی بوکا ذاهب اولدیلو سر مذهبن امام واجب
الاحترامدن دخی بویله روایت اولندی بو صورتده بر کیمسه مؤمن به
اولان شیره قلبیه ایتانوب لستندن اقرار صادر اولمقسن بن وفات
ایتسه عند الله مؤمندر اما کندودن اقرار طلب اولنوب عذری
اولمقسن بن امتناع ایدوب فوت اولسه عند الله دخی مؤمن اولماز

(والاقرار وحده لایکون ایمان لانه لوکان ایمان لکان المنافقون کلهم
مؤمنین) چونکه ایمانک حقیقی تصدیق عبارت اولوب اقرارک
آده جز اولمسنده اختلاف اولنوب اکثر علمانک عندنده اجرائی احکام
ایچون شرط دردینلیدی بویله اولنجیه یالکن اقرار ایمان اولماز اندن
اوتور یکه اگر تصدیقسن مجرد اقرار ایمان اولیدی منافق لکه قبلینده
کفر مضمر ایکن دیلار یله اظهار ایمان ایدوب اقرار ایلد کلمه مؤمن
اولور لایدی تکیم الله تعالی قرآن عظیمینده بیورر (قال الله تعالی والله
بشهادان المنافقین لکاذبون) یعنی حبیب اول منافق لکه قبلینده
کفر مضمر اولدیغی حالده کلورلر وسکا دیلر بز شهادت ایده رزسن الله
تبارک وتعالینک رسولین سنک کتوردیکک شریعت حقدر
نفس الامر ده سنک رسالتک ثابتدر لکن انلر بوسوزلندن ایمان مراد
ایلد کلمه کاذبلر در الله تعالی سزه بیان ایلر که انلره ایتانوب وسوزلینه
اعتماد ایتیه سن (وکذلك المعرفة وحدها لایکون ایمانا) كذلك
قبلینده علم ومعرفت حاصل اولمق ایله ایمان کتوره جک شیره
تصدیق وقبولسن ایمان اولماز (فانها لوکانت ایمان لکان اهل الکتاب
کلهم مؤمنین) اندن اوتور یکه اگر مجرد معرفت ایمان اولیدی اهل کتاب
یعنی یهود ونصاری جمله مؤمن اولور لایدی پس انلرک جمله سی
مؤمن اولدیلر بلکه بعضیلری معرفت لینه تصدیق واقرار دخی ضم
ایدوب مؤمن اولدیلر عبد الله بن سلام وامثالی کبی باقیلری عناد
ایدوب کفر وخسرانده قالدیلر (قال الله تعالی فی حقهم تکیم

الله تعالى انلرك حقننه یعنی معرفتی اولوب مقتضاسنجه تصدیق
ایتمبان طائفه حقننه بیوردی (الذین آیتناهم السکاب یعرفونه کما
یعرفون ابناءهم) ضمیر متصل حضرت محمد علیه الصلوة والسلامه
راجعدر یعنی اول طائفه که بزآنلره کاب کوندردک انلرک علماسی رسول
محمد علیه السلامک حق اولدیغن بلورلر اصلاشبهه لری یوقدر
اولادلر ینک کندولردن اولدیغن بلوب شبهه لری اولدیغی کبی حتی
حضرت عمر رضی الله تعالی عنهدن روایت اولندیکه عبد الله بن
سلام ایمانه کلدکه دیدیکه ای قرنداشم عبد الله تکرری تعالی سزک
حقنزه رسول اکرمی اولادلر ین بلد کلری کبی بلورلر بیوردی
شرف اسلامه مشرف اولمازدن اول نیجه بلوردک عبد الله بن سلام
دیدیکه ولدیگ بدن اولدیغنه نوعا شبهم واریدی اما آخر زمان
پیغمبری محمد علیه الصلوة والسلامک حق اولدیغنده اصلاشبهم
یوق ایدی (والایمان لایز بد ولاینقص) ودخی اهل سنت قننه ایمان

آرتوب واکسلیز (لانه لایتصور زیادته الانقصان الکفر ولایتصور
نقصانه الابز یاده الکفر) اندن اوتوریکه ایمانک زیادلکی تصور وتعل
اولمز الاکفرک اکسک اولسبیه واکسک اولسی دخی ملاحظه اولمز
الاکفری آرتسبیه بوایسه برشخصده حالت واحده ده جمع اولمق ممکن
دکادر تکیم بیورلر (وکیف یجوزان بکون الشخص الواحد مؤمنا
وکافرانی حالة واحدة) یعنی نیجه جائز اولور که برحالده برکیمسه هم مؤمن
وهم کافر اوله بوایسه ممتعدر (والمؤمن مؤمن حقا والکافر کافر حقا)
ودخی کندوده ایمان کتوره جک شیلره اقرار وتصدیقی بولنان کیمسه
کرجک مؤمندر بومنوال اوزره اولمان کرجک کافر در ولبس فی الایمان
شک کالبس فی الکفر شک) اسنیف بیانی طریق اوزره ما قبلنه تعلیلدر
یعنی اندن اوتوریکه ایمانده شک یوقدر تکیم کفرده دخی شک یوقدر
ایمان ابله متصف اولانک مؤمن اولسنده شک اولدیغی کبی کفرله

متصف اولانك كافر اولسنده دخي شك يوقدر پس آيت ايله استدلال
 ايدوب بيورر (لقوله تعالى اولئك هم المؤمنون حقا واولئك هم
 الكافرون حقا) يعني انلر كه بنم الوهيت رحدا نيتمه ايمان كتورديلر
 ورسوله اينانوب بنم جانبدن كتورديكى شيلرده انى تصديق ايتديلر
 انلر حقا مؤمنلر در ايمانلرنده شبهه يوقدر انلر كه بو منوال اوزرد
 اينانوب ايمان كتورديلر انلر دخي كرجك كافرلر در وكفر ايله
 متصف اولدقلرنده شك يوقدر ايمدى امة محمد دن عاصى يعنى
 كبا ترى هر تكب اولان طائفه نك خوارج كفرنه ذاهب ومعتزله
 نه مؤمن ونه كافر ايكي حالتك ييننده اولمربنه قائل اولدقلر بنى امام
 رجه الله رد وابطسال واهل سنتك مذهبنى بيان ايدوب بيورر
 (والعاصون من امة محمد صلى الله عليه وسلم من اهل التوحيد كلهم
 مؤمنون وليسوا بكافرين) يعنى امة محمد دن اهل توحيد دن عاصى
 اولنلرى جمله مؤمنلر در كبا ايشلك ايله مؤمن ايمان دن چقوب كفره كيرمز
 استحلالات ايمدكجه ايمدى معتزله وخوارج عمل ايمان دن جزء در ديكلرى
 مسئله بنى رد ايدوب بيورر (والعمل غير الايمان والايمان غير العمل)
 يعنى عمل ايمانك غير يدر اندن جزء دكلدر و ايمان دخي عملك غير يدر
 پس امام همام رجه الله بومد صا به دليل ايراد ايدوب بيورر (بدليل
 ان كثيرا من الاوقات يرتفع العمل من المؤمن ولا يجوز ان يرتفع
 الايمان) يعنى شو دليل ايله كه اوقا تدن چوق وقتده مؤمن دن عمل
 قالقر اول وقتده مؤمن دن ايمان كتدى ديمك جائز اولماز (فان الحائض
 يجوز ان يقال رفع الله عنها الصلوة ولا يجوز ان يقال رفع عنها
 الايمان) زير احبض كورن خاتون حقنده حال حبيضنده الله تعالى
 نمازى اندن رفع ايتدى ديمك جائز اولور اما ايمانى اندن قالدردى ديمك
 جائز اولماز (وامرها بترك العمل لا بترك الايمان) ودخى اكا عملى ترك
 ايمكله امر ايلدى ايمانى ترك ايله ديوا امر ايلدى (وقد قال لها الشرع

دعی الصوم ثم اقصیه ولا يجوز ان يقال دعی الايمان ثم اقصیه (تحقیق اول خاتونه شریعت بیوردی حال حبض کرده اور جی ترک ایله صکره قضا ایله اما ایمانی ترک ایله صکره قضا ایله دیمک اولماز (و يجوز ان يقال لبس علی الفقیر الزکوة) ودخی جائز اولور فقیر اوزرینه زکوة فرض دکدر دیمک زرا زکوة نصابه مالک اغنیاب اوزرینه فرضدر (ولا يجوز ان يقال لبس علی الفقیر الايمان) اما فقیر اوزرینه ایمان فرض دکدر دیمک جائز اولماز زیرا ایمان جمله به فرضدر اگر فقراء و اگر اغنیاء بو ذکر اولنان شیر دلالت ایدر ایمان عملک غیری و عمل دخی ایمانک غیری اولوب حقیقت ایمانندن جزء اولدیغنه (وتقدير الخیر والشکر کاه من الله تعالی) تقدير ازنده هر شیک حدی ونوجهله و زمان ونه حالده اوله جعنی الله تعالینک بیان ایتسیدر بعضیلر دیدیلر ازنده بیانته موافق هر شیبی وقت حدوشنده قدر مخصوص اوزره ایجاد ایتسیدر پس ایدمی خیر و شرک جمله تقدیری حضرت الله هدندرامام اعظم رجه الله بونکله معترله شر الله تعالینک تقدیر یله دکدر بلسکه قولک کنندی نفسندندر زعم ایلدکلر نبی و قدر یه افعال عباد الله تعالینک تقدیر یله دکدر بلسکه کندولرک خلق ایتسبیله در دیدکلر بنرد ایدوب و بو یله یزامن اعتقادک ضررنی بیان بیوررلر (لانه لو زعم احد ان تقدير الخیر والشکر من غیره لصار کافرا بالله و بطل توحیده) اگر بر کیمسه زعم ایلسه که خیرک و اگر شرک تقدیری الله تبارک و تعالینک غیر یندندر معترله و قدر یه زعم ایلدکلری کبی اول کیمسه کافر اولور و انک توحیدی باطل اولور العباد بالله تعالی (والثانی تقر بان الاعمال ثلثة فریضة و فضیلة و معصیة) سالف الذکر اون ایکی نوعک ایکجیبسی بز دبلز ایله اقرار ایدره رز قلمز اکا موافق اولدیغنی حالده که اعمال نبی آدم اوج بلو کدر ایکبسی مؤمنلر الله تعالینک

رضای شریفین طلبید ایچون اشلدکاریدر که بری فرض و بری
 فضیلتدر یعنی فرضک غیرى اولان سنن مؤکده و سائر نوافلدر
 و بریسی انواع معصیئد را عاذا نا الله منها (اما الفریضه
 فبا امر الله تعالى و مشیتة و محبتة و رضائة و قضائة و تقدیره و حکمة
 و تخلیقہ و علمہ و توفیقہ و کتابتہ فی اللوح المحفوظ) اما فرض اولان
 الله تعالینک امر ایتسبیلہ و دیلتسبیلہ و محبتیلہ در یعنی فاعلنہ ثواب
 مراد ایتسبیلہ و رضاسبیلہ در یعنی اشلینہ اعتراض و مؤاخذہ دن بری
 ایتسبیلہ در و قضاسبیلہ یعنی ازلدہ ارادہ سی تعلق ایتسبیلہ در و تقدیریلہ
 یعنی ازلدہ بیا ننه موافق قدر مخصوص اوزرہ ایجاد ایتسبیلہ در
 و حکمیلہ ایله یعنی لوح محفوظہ قضای ازلیہ به موافق یا زیلتق
 احکامی علی سبیل التدریج اجرا ایتسبیلہ در و خلق ایدوب وجودہ
 کتورمسبیلہ و ازلدہ بلسبیلہ و توفیقیلہ یعنی فاعلنہ نصرت ایتسبیلہ در
 و لوح محفوظہ یازمسبیلہ در (و اما الفضائل فلبس باهره و لکن
 بمشیتة و محبتة و رضائة و تقدیره و حکمة و علمہ و توفیقہ و تخلیقہ
 و کتابتہ فی اللوح المحفوظ) اما فضیلت اولان اعمال الله تعالینک
 امر یله دکلد ر و لکن دیلتسبیلہ و محبتیلہ و رضاسبیلہ و قضاسبیلہ
 و تقدیریلہ و حکمیلہ و بلسبیلہ و توفیقیلہ و خلق ایتسبیلہ و لوح محفوظ
 یازمسبیلہ در (و اما المعصیة فلبس باهره و لکن بمشیتة لا بمحبتة
 و بقضائة لا برضائة و بتقدیره و تخلیقہ لا بتوفیقہ و بحد لانه و علمہ
 و کتابتہ فی اللوح المحفوظ) یعنی انواع معاصی اگر شر و اگر کجائتر
 و صغائر جله سی الله تعالینک امر ایتسبیلہ دکلد ر و لکن دیلتسبیلہ در
 زیرا اهل سنت قتنده امر ایله ارادہ بری برینه مغایر در ایکبسی
 بر شیء دکلد ر معتزله خلافنه ذاهب اولوب الله تعالی معاصی
 و قبایحی خلق ایتمزد یدیلر مذهبیلری باطلدر و محبتیلہ دکلد ر اما
 قضاسبیلہ در رضاسبیلہ دکلد ر کفره و سائر قبایحہ رضای شریفین

بوقدر ودخی تقدیر یله وخلق ایتسیله در اما توفیقیله دکدر بلکه
 خذلانیه در یعنی اکا عون ونصرتی ترک ایتسیله در دخی بلسیله
 ولوح محفوظه یازمسیله در (الثالث تقریان الله سبحانه وتعالی
 علی العرش استوی) اوچنچی نوع بزدیلمز ایله اقرار ایده رز وقلبیز
 ایله اعتقادیدیچی اولدیهمز خالده الله تعالی عرش اوزره استوی ایلدی
 ایمدی بو استوی منشا بهاتنددر حکمی سائر منشا بهاتک حکمی کی سلف
 مذهبی اوزره اصلنه ایمان کتوروب وصفی علمنی الله تعالی یه تفویض
 ایتکدر و خلف اهل بدعت چوغلوب اهل سنت ایله اختلاطلرینه
 بناء منشا بهاتک ظاهر لرینه جل ایدوب نیجه مسلمانن اذیروب رب
 تعالی حقهده محال اولان شیلری اعتقاد ایتلرینه سبب اولمسندن
 خوف ایله اصلنه اعتقاد ایدوب وصفک ملائمه کوره تاویل
 ایدوب العلم عند الله دیدیلر واعتقاد مؤمننی صیانت ایچون
 استوائی الله تعالی عرشک خالق وما لکی دیمکدر دیوتاویل ایتدیلمز
 اما الله تعالی نیک مراد شریفی بواولدیغنه جزم ایتدیلمز لاجرم سلفک
 طریقلری احکمدر (من غیران یکون له حاجه واستقرار علیه) یعنی
 آنکیچون عرشه احتیاج اولمقسزین و عرش اوزرنده جلوس
 واستقرار اولمقسزین مجسمیه وحشویه استقراره قائل اولدقلری
 کفر ضلالدر (تعالی الله عن ذلك علوا کبیرا وهو حافظ العرش
 وغیر العرش من غیر احتیاج) اول الله جلوت عظمتیه عرشک
 حافظیدر و عرشدن غیر یلرک دخی حافظی ایچق اولدر عرش
 و عرشک غیریه محتاج اولمقسزین (فلو کان محتاجا لما قدر علی ایجاد
 العالم وتدبیره کالمخلوقین) پس اگر الله تعالی مخلوقاتدن پر شیئه
 محتاج اولیدی عالمک بوموال اوزره ایجاد نه و امور لرین تدبیر
 ایتکه قادر اولورمی جمیع اوقات واحوالرنده ا کا محتاج اولان
 مخلوقات کی که احتیاجلری سببیه ادنی شیک ایجادندن عاجز لدر

(ولو كان محتاجا الى الجلوس والقرار فقبل خلق العرش اين كان الله) اكر حشويه زعم ايلدكلى كى عرش اوزرنده جلوس وقرار ايتكه محتاج اولدى عرشى خلق ايتزدن اول دخى بر مكانده اولوردى بس الزام اچون زعم باطلارينه كوره دىنلور عرشى خلق ايتزدن اول الله تعالى قنى مكانده ايدى انلر ديمكه قادر دكلدر كه فلان مكانده ايدى بلكه ساكت ومبهوت اولدن غيرى به مجال بولموب ائدن اول مكاندن منزه ايدى فله الحمد بوالله تعالىك توفيقيله عرشى خلق ايتزدن اول مكاندن منزه اولدى ايسه خلق ايتدك نصره دخى مكاندن منزه اولدن زائل اولدى ازلا و ايدا احتياجدن مبرا اولدن خالى اولدى ديزر والحاصل جلوس واستقراره اكر عرشده واكر عرشك غير بده كا احتياج نسبت ايتك كفر وضلال اولديغنه شبهه بوقدر (تعالى الله عن ذلك علوا كبيرا) يعنى اول صفات كال ايله متصف ونقا يصدن مبرا اولان حضرت الله جلت عظمته على وبرى اولدى ذاتنده وصفا تنده و افعالنده اشيان برشيئه محتاج اولمقدن برعا ليلك ايله عاليكه هيج برعاليك ائك علو وعظمتنه بگزمن و بگزمنك دخى محالدر پس قرآن الله تعالىك كلامى اولديغنك بياننه شروع ايدوب بيوررلر (والرابع تقر بان القرآن كلام الله تعالى غير مخلوق) يعنى اون ايكي نوعك دردنجيسى بز تصديقه مقار بن قرار ايله اقرار ايدزر قرآن الله تعالىك كلاميدر حادث ومخلوق دكلدر (ووجه وتزييله وصفته) ودخى الله تعالىك وحييدر يعنى رسولنه سرعته القا ايلديكى كلام خفيسيدر وتزييليدر يعنى كوكدن بره حضرت جبريل ايله ايندرديكى كليميدر لكن رسول عليه الصلوة والسلام وحى طريقيه القا اولنان وكوكدن بره اينن كلام ذات شريفيله قائم اولان كلامك عيني دكلدر بلكه اكا دلالت ايدر زيرا انلر حروفدن ترتيب اولنان كلسا تدر حروف وكلمات خود حادثدر

الله تعالى ذات شریفی ایله قائم اولان کلام صفت قدیمه در
 حرف و صوتدن بریدر حضرت امامک وصفته دیدیگی بومعنایه در
 ایغه دن و حیقماندن بریدر کزن لولک و آشکاره لک ایله صفتلیمقدن
 بریدر پس ذکر اولنان وجه اوزره کلام الله وحیه و تنزیله دینلور
 ذات شریفندن ایرلسی محال اولان کلامنه دلالت ایتدیگیچون
 (لا هو ولا غیره بل هو صفته علی التحقیق) یعنی سائر صفتلر
 کبی ذات شریفنک عینی دکلدن زیراف صفت موصوفک عینی اولماز حکما
 عیندر دیدیلر مذهبلی باطلدر و ذات شریفنک غیری دکلدن زیا
 ذاتندن آیرلمز معتزله صفات ذاتک غیریدر زعم ایلدر لمعتزله دن
 مشهور اولان صفاتی کلیة ابطالدر زیا و هم فاسد لینه بنه ایدیلر که
 ذات شریفنه مغایر برنیجه موجودات قدیمه ایله متصفندر دینلسه
 الله تعالادن غیرنک قدیم اولماسی وقد مانک چوق اولماسی لازم
 کلور دیوب صفات الهی انکار ایتدیبلر امام اعظم رحه الله انلرک
 مذ هبلرینی رد ایدوب بیوررلر که صفات الله ذات شریفنک عینی
 و غیری دکلدن که ذات شریفندن غیری قدما بولنوب و قد مانک چوق
 اولماسی لازم کله کلام و سائر صفات کمال تحقیق الله تعالینک صفتلریدر
 (مکتوب فی المصاحف مقروء باللسن محفوظ فی الصدور غیر حال فیها)
 یعنی مصحفلره یازلمشدر و دللر ایله او قتمشدر و قلبلره ده حفظ اولمشدر
 مصحفلره و دللره و قلبلره کبر مکدن میرا اولدیغی حالده بلکه بولره کبرن
 الفاظ و کلماتدر که اکاد دلالت ایدر لر (والحبر و الکاغذ و الکتابه کلها مخلوق
 لانها افعال العباد و کلام الله تعالی غیر مخلوق) یعنی مرکب و کاغذ و یازی
 جمله سی مخلوقدر زیرا افعال عباددر عباد و افعال مخلوقدر الله تعالانک
 کلامی قدیمدر مخلوق دکلدن (لان الکتابه و الحروف و الکلمات کلها
 آله القرآن لحاجة العباد لیها) یعنی انکیچونکه یازی و حروف و کلمات
 جمله سی قرآن عظیمه آتدر عباد فهمده انلره محتاج اولدقلری ایچون

(و کلام الله تعالى قائم بذاته ومعناه مفهوم بهذه الاشياء) یعنی
الله تعالینک کلامی ذات شر یقیله قائمدر مخلوق اولدن بریدر انحق
معناسی بوذکر اولنان شیرایله فهم اولنورا کا بناء بونلرا کا آلت
اولمشردر (فن قال بان کلام الله مخلوق فهو کافر بالله العظيم)
ایمدی بر کیمسه الله تعالینک کلامی مخلوقدر دیمسه اول کیمسه الله
عظیم الشانه کافر در زیر الله تعالیه ایمان جمیع کال صفتلریله
متصف و اول صفتلری جله قدیم اعتقاد ایتکدر (والله تعالی معبود
لا یزال عما کان) ودخی الله تعالی جله نک معبودیدر اندن غیری معبود
یوقدر کال صفتلری ایله متصف اولوب نقابصدن منزله اولدن زائل
اولمدی اولمز (و کلامه مقرر و مکتوب و محفوظ من غیر مزایله عنه)
یعنی الله تعالینک کلامی اوقنور و یاز یلور و حفظ اولنور یعنی اکا
آلت اولان حروف و کلمات دیل ایله اوقنور وال ایله یاز یلور و قلب ایله
حفظ اولنور الله تعالینک ذات شر یقندن آیر بلوب بونلردن برینه
کیر مکسزین (والخامس تقر بان افضل هذه الامة بعد نبینا محمد
صلی الله تعالی علیه وسلم ابو بکر ثم عمر ثم عثمان ثم علی رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین) یعنی بشنچی نوع بوامتک افضلری کیملر اولد بخی
بیاننده در ایمدی دلیلز ایله اقرار ایده رز قلبمز ایله اعتقاد ایدیچی
اولدیغمز حالده بوامتک افاضیلی حضرت ابو بکر الصدیق و عمر
الفاروق و عثمان ذی النورین و علی المرتضی رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین در (لقوله تعالی والسابقون السابقون) الله تعالینک
قول شریفی دلالت ایتدیگیچونکه بیوردی اول کیمسه لریم کندوره
حق ظاهر اولدقدده تردسز قبول ایدوب ایمان کتورمک ایله والله
تعالیه اطاعت ایله زمانده غیر یلره سبقت ایلدی لره که هر ادخلفای
ار بعدهر بعض اهل تفسیر عموما اصحاب رضوان الله تعالی علیهم
اجمعین در دیدیلر الله تعالینک رضای شر یقنه و رحمته اول اولاشن

انلردر يا خود ديمكدر كه اول اصحابكہ ايمان و طاعتده غير يلره تقدم
 اينديلر (اولئك المقربون في جنات النعيم) انلردار نعيم اولان جنتلرده
 مرتب عاليه اولاشن كيمسه لدر (وكل من كان اسبق فهو افضل
 عند الله تعالى) يعني هر كيمكه بوذكر اولنان صفت ايله سبقت ايله
 اول عند الله غير يلردن افضلدر پس اصحاب رسول الله صلى الله
 تعالى عليه وسلم جله سي ايمان و اطاعت ايله موصوف اولدقلى حالده
 سبقت اينديلر اول اجلدن عند الله غير يلردن افضلدر پس بونلرك
 ايجلردن خلفاي اربعه بوصفته جله دن اكمل اولدقلى ايجون
 سارلردن افضلدر (و يحبهم كل من اتقى و يبغضهم كل منافق و كافر
 شقى) يعني انلره هر متقى اولان مؤمن محبت ايدر و هر منافق و كافر
 شقاوت ايله متصف اولدقلى بنه بناء انلره بغض ايدر و الحاصل انلره
 محبت قوت ايمانه و بغض نفاقه علامتدرا عاذا الله تعالى منها (والسادس
 نقر بان العبد مع جميع احواله واقاراره و معرفته مخلوق) يعني النبي نوع
 افعال عباد بيانده در پس دليلن ايله اقرار ايدوب قلمز ايله ايتانورز
 عباد و جميع اشدكلى افعال و ايتدكلى اقرارلر و قلمزنده اولان
 معرفتمز جله سي مخلوقدر حضرت امامك بوندن مراد شريفى معتزله
 و قدر به يي رد ايتدكدر زيرا انلر افعال عباد الله تعالى خلق ايتكله
 دكلدر بلكه هر كس كندى فعلنك خالقيدرديديلر (فما كان الفاعل
 مخلوقا فاعاله اول ان يكون مخلوقه) يعني اندن اوتور بكه بر فاعل فاعل
 مخلوق اوله اول فاعل مخلوق اولسى اولو يتله در عاقل اولان بونده
 هيچ شبهه ايلز (و السابع نقر بان الله تعالى خلق الخلق ولم يكن لهم
 طاقة) يعني ينجى نوع بر نيجه مسائل بيانده در كه بر بر يته مناسب
 دكلدر اولكيسى بزديلر ايله اقرار ايدورز قلمز ايله تصديق ايديجى
 اولدغيمز حالده الله تعالى مخلوقانى يوقدن وار ايلدى انلر عاجز اولوب
 بر شبنه طاقتلى اولديغى حالده (لانهم ضعفاء عاجزون والله تعالى

خالقهم ورازقهم لقوله تعالى الله الذي خلقكم ثم رزقكم ثم يميتكم ثم يحييكم) یعنی انکیچونکه انلرضه بقلدر دخی عاجز درد الله تعالی خالق برادر ورازق برادر انلرک نه کندیلرینک ونه غیریلرک خلق اولسنده اصلا دخلاری یوقدر ورزق خصوصنده دخی بویله در تنکیم الله تعالی آیت کریمه سنده بیورر اول الله اویله الله درکه سزلی خلق ایتدی اندن رزق کزی وپردی اندن اجلار بکز کلدکده سزلی اولدر واندن بوم قیامته اعمال کزه کوره جزا ندره قیامت ایچون سزلی کیودر لدر بوشیلرده اصلا کیسه نک مداخله سی یوقدر (والکسب بالعمل حلال وجمع المال من الحلال حلال وجمع المال من الحرام حرام) یعنی عمل ایله مال کسب ایتک حلالدر و حلالدن مال جمع ایتک حلالدر و حرامدن جمع ایتک حرامدر و دخی کسب درت قسمدر نفس وعیالنه وفا و دیونن قضا ایلده چک قدر کسب فرضدر بعده اقر بایه صله و فقرا یه صدقه ویره چک قدر مستحدر بعده تجمل ایچون کسب مباحدر لکن مذمومدر کبر و غرور ایچون کسب ایتک حرامدر (والخلق علی ثلثة اصناف المؤمن المخلص فی ایمانه و الکافر الجاحد فی کفره و المنافق المداهن فی نفاقه) و دخی خلق اوج بلو کدر بر بلوکی ایمانلرنده اخلاص اوزره اولان مؤمنلردر و بر بلوکی دخی کفرلرنه مصر اولان کافرلردر و بر بلوکی دخی مداهنه ایدوب مؤمنلری الدایجی اولان منافقلردر (والله تعالی فرض العمل علی المؤمن و الایمان علی الکافر و الاخلاص علی المنافق) یعنی الله تعالی مؤمنلر اوزرنه عملی فرض قیلدی و کافرلر اوزرنه ایمانی فرض قیلدی زیرا ایمان سز عمل قبول اولماز و منافقلر اوزرنه اخلاصی فرض ایلدی زیرا اخلاص سز ایمان مقبول اولماز پس امام اعظم علیه رجه الارحم دلیل ایراد ایدوب بیورر (لقوله تعالی یا ایها الناس اتقوا ربکم الذی خلقکم) یعنی یا ایها المؤمنون

اطيعوا ويا ايها الكافرون آمنوا ويا ايها المنافقون اخلصوا) تكليم
الله تعالى كلام قديمنده يا ايها الناس ديو خطاب عام ايله خطاب
ايدوب بيورر كه مؤمن وكافر و منافقه شاملدر يس امام همام رجه الله
يا ايها الناس اتقوا كرمه سنى تفسير ايدوب بيورر الله اعلم ديمكدر كه
اى مؤمنر الله تعالىه ورسولنه اطاعت ايدك و اى كافر ايمان ايدك
تا كه عبادات و طاعته اهل اوله سز و اى منافق در دعوى ايلديك كنز
ايمانده اخلاص اوزره اولك تا كه ايمانكز مقبول اولوب فائده بوله سز
(والثامن نقرت بان الاستطاعة مع الفعل لا قبل الفعل ولا بعد الفعل)
يعنى سكر نيجي نوع بزديلز ايله اقرار ايدوب و قلمز ايله تصديق
ايدرز كه الله تعالىك قوللرينه فعل اشللكه و برديكي قدرت فعل
ايله بله در فعلدن اول و صكره دكلدر خلافا للقد رية و الجبرية
(لانه لو كان قبل الفعل لكان العبد مستغنيا عن الله وقت الحاجة)
زيرارل قدرت فعلدن اول اوليدى قول وقت حاجتده والله تعالىدن
مستغنى اولمق لازم كلور بو ايسه قرآنده وارد اولان نصه مخالفدر
تكليم امام رجه الله بيورر (وهذا خلاف حكم النص) يعنى قولك
وقت حاجتده الله تعالىدن استغناسى قرآن كر يمده وارد اولان دليل
قطعى به مخالفدر (لقوله تعالى والله الغنى واتم الفقراء) تكليم بيورر
الله تعالى غنى مطلقدر و غناسى غناى ذاتدر اشيا دن بر شيشه محتاج
دكلدر و سز جميع اوقات و احوال كزده اكا مفتقر و محتاج لرسز
(ولو كان بعد الفعل لكان من المحال لانه يلزم حصول الفعل
بلا استطاعة ولا طاقة) يعنى قدرت مذكوره اكر فعلد نصكره اوليدى
محال واقع اولوردى زير قدرت سز و طاقت سز فعل حاصل اولمق لازم
كلور بو ايسه محالدر و قدرتك فعلدن اول واقع اولماسى دخی كذلك
محالدر (والتاسع نقرت بان المسح على الخفين جائز للمقيم يوما وليله
والمسافر ثلاثة ايام ولياليها) و طقوز نيجي نوع ادكلر اوزرينه مسحك

جوازی بیاننده در امدی دبل ایله اقرار ایدوب و قلمز ایله اینانورز
 ادکار اوزره مسح ایتمک جائزدر مقیم اولانه برکون برکیجه و مسافر
 اولانه اوج کون اوج کیجه (لان الحدیث ورد هکذا) زیر احدیث
 شریف بو یلجه وارد اولدی (فن انکر فانه یحشی علیه الکفر فانه
 قریب من الخبر المتواتر) امدی برکیسه ادک اوزرینه مسح
 جوازی انکار ایلسه انک اوزرینه کفرک قورقوسی اولور زیر
 جوازی اثبات ایدن حدیث شریف نواتره قریبدر (والقصر
 والافطار فی السفر حلال بنص الکتاب) یعنی سفرده درت
 رکعت اولان فرأیض ایکیشر قیلق وصوم رمضان افطار ایتمک نص
 کتابه حلالدر امام اعظم رحمه الله نص اولان دلیلاری ابراد ایدوب
 پیورر (قوله تعالی واذا ضربتم فی الارض فلبس علیکم جناح ان
 تقصروا من الصلوة) یعنی الله تعالی نیک قول شریفی دلالت ایدرکه
 پیوردی قین سزیر یوزنده سفر ایلسکر اوزر یکره کناه و کوچلاک
 یوقدر نمازی قصر ایتمکده (وقوله تعالی فن کان منکم من یضا اوعلی
 سفره ده من ایام اخر) یعنی سزیدن بریکر هر یض اولسه باخود
 سفرده اولسه صوم رمضان افطار ایلسه اول کونلر عدد نجه آخر
 کونلرده یعنی حضرده قضا ایتمک لازم اولور (والعاشر نفر بان
 الله تعالی امر القلم بان اکتب فقال اقل ما اذا اکتب یاربی قال الله
 تعالی اکتب ما هو کائن الی یوم القیمة) اوننجبسی بز دبلز ایله اقرار
 ایدوب قلمز ایله اینانورز که الله تعالی قلمه یاز قلمغی امر ایلدی قلم
 دخی امره امثال ایدوب نه یازیم یاربی دیدی رب العالمین جلت
 عظمتیه پیوردی قیامته دکین جمله اوله جقلری یاز هر ویدر که الله
 تعالی لوح محفوظی بر بیاض انچودن وقوامین قرمز یاقوتدن خاق
 ایلدی و قلمی دخی بر جوهر دن خلق ایدوب اوزونلغنی بش یوز یللق
 بول قدر ایلدی و اوخنی مشقوق بر ایدی که ایکی شفق اراسندن نور

اقادری دنیا قلمندن مرکب اقدایی کبی پس جمله اشیا اگر حیوان
 و اگر انسان و خیر و شر و نفع و ضرر وجوده کلردن اول لوح محفوظه
 یا زلدی و امام همام رحمه الله قرآن کریمه بوکا دلالت ایدن آتی
 ایراد ایدوب بیورر (لقوله تعالی وکل شیء فعلوه فی الزبر وکل صغیر
 وکبیر مستطر) تنکیم الله تعالی بیورر هر شبکه این آده دن صادر
 اولور لوح محفوظه یا زلمشدر و هر صغیر و کبیر و رفیع و حقیر آنده
 مضبوط و مسطوردر (والحادی عشر نقرت بان عذاب القبر حق کائن
 للكفار ولبعض عصاة المسلمین) اون برنجیسی بزدیله اقرار ایدوب
 قلمز ایله اینانورر که قبرده عموما کافرله و مؤمنلرک بعض حاصلرینه
 عذاب اولنحق حقدر و بونده اصلاشک بو قدر (وسؤال منکر و نکیر
 حق لورود الاحادیث) و قبرده منکیر و نکیر ملکلر ینک سؤالی حقدر
 ورود ایدن حدیث شر یفلرک دلالتیه (والجنة والنار حق وهما
 مخلوقتان الآن لا تفنیان ولا یفنی اهلهم) و دخی جنت و جهنم
 حقدر و شدیکی حالده ایکبسیده موجوددر و فانی اولمازلر و انلرک
 اهلی دخی فانی اولماز (لقوله تعالی فی حق الجنة اعدت للمتقین و فی حق
 النار اعدت للكافرين) تنکیم الله تعالی بیورر جنت حقدنه جنت
 متقیلر ایچون حاضرلندی و جهنم حقدنه بیورر جهنم کافرلر
 ایچون حاضرلندی زیرا فعل ماضی اخبارک زمانندن اول زمانده
 ثابت معنی اوزرینه دلالت ایدر لفظدن عبارت اولمغله اعدت
 صیغه لر ینک الآن جنت و نار موجود اولد قلمزینه دلالتلری حجت
 قویدر (خلفهما الله تعالی للثواب والعقاب) یعنی الله تعالی
 جنتی مؤمنلره ثواب و جهنمی کافرله عقاب و عذاب ایچون
 خلق ایلدی (والمیران حق لقوله تعالی ونضع الموازین القسط
 لیوم القیمة) و میران حقدر تنکیم الله تعالی بیورر بزوم قیامتده عدل
 میرانلرینی وضع ایدرز و موازین صیغه جمع ایله وارد اولدیغی خلقک

كثرته بناء در (وقراءة الكتب حق لقوله تعالى اقرأ كتابك كفى بنفسك اليوم
 عليك حسيبا) ودخى اعمالك كتابلى اوقونسى حقدن تكيم الله تعالى
 بورر يوم قيامته هر كسك كتاب اعمال البرينه ويرد كده اكا دينور
 اوقو كتابى هر نه ايشلد كسه انده يازمش بولورسن اول كتاب سنك
 نفسكه حساب يونندن بوكون كفايت ايدر (والثاني عشر نقر بان
 الله تعالى يحيى هذه النفوس بعد موتها وبعثهم في يوم كان مقداره
 خمسين الف سنة للجزاء والثواب واداء الحقوق) اون ايكنجهسى
 يلز ايله اقرار ايدوب قلمز ايله ايتانورز كه الله تعالى خلق اولد كدن
 صكره ديرلدوب محشر برينه كتور ر اول كونده كه انك مقدارى
 دنيا ييلارندن اللى بيك ييل قدر اولدى هر كسك عملنه موافق جزاء
 ايتك ومطيعله ثواب واحسان ايتك ومظالموك ظالمردن حقدن
 اليورمك ايچون (لقوله تعالى وان الله يبعث من فى القبور) نتكيم
 الله تعالى بيوردى تحقيق الله تعالى قبرلده اولنلى ديرلدوب
 سؤال وحس ا واداء حقوق ايچون محشر برينه كتورر (ولقاء
 الله تعالى لاهل الجنة حق بلا كيفية ولا تشبيه ولا جهة) والله
 تعالى لكاسى اهل جنت ايچون حقدن كيفيسز وتشبيهسز
 وجهسز رؤيت ايدرلر خلافا للمعتزلة (لقوله تعالى وجوه يومئذ
 ناضرة الى ربها ناظرة) الله تعالى قول شريفى دلالتيله كه يورر
 تازه وطراوت و بهجت صاحبي يوزل اول كونده يعنى يوم قيامته
 ر ييلرينه نالكسز نظر ايدرلر (وشفاعة نبينا محمد صلى الله عليه
 وسلم حق للمؤمنين والمؤمنات والاهل الكبار منهم) ودخى بيغمبريمز
 محمد صلى الله تعالى عليه وسلمك شفاعتى مؤمنلك مذ نبلرينه
 وانلك اهل كبارى ايچون حقدن (وعايشة بعد خديجة
 الكبرى افضل نساء العالمين وام المؤمنين ومطهرة عن الزنا
 وبريئة عما قالت الروافض فن شهد عليها بالزنا فهو ضال مبتدع)

ودخی حضرت عایشه خدیجة الکبرادن صکره رضی الله تعالی
 عنهما افضل نساء عالمیندر ومؤمنلک اناسیدر وافتر اولنان زنادن
 طاهره درورافضیلرک اسناد ایلد کلری افک وافترادن بریئه در
 وهرکیم اکا زنا وتهمت ظنی ایدرسه اول کیمسه ضال ومبتدعدر
 وامام همام رضی الله تعالی عنہک حضرت صدیقه بی ذکر دن
 مرادی بد اندیش اولان روافض ومنافقینک سوء اعتقادلر بنی رد
 وزوجات طاهرات امهات المؤمنین حقنده بومقوله ظن واعتقاددن
 مؤمنلرک بری اوللرینه تنبیهدر (واهل الجنة فی الجنة خالدون واهل
 النار فی النار خالدون لقوله تعالی فی حق المؤمنین اولئک اصحاب الجنة

هم فیها خالدون وفی حق الکفار اولئک اصحاب النار هم فیها خالدون)
 یعنی اهل جنت جتده ابدی قالورلر واهل جهنم جهنمه ابدی قالورلر
 تشکیم الله تعالی مؤمنلر حقنده بیوردی شونلرکه اهل جتدر جتده
 مخلد وابدیلردر وکفار حقنده بیوردی شونلرکه اهل جهنمدر
 جهنمه مخلد وابدیلردر * والحمد لله علی اتمامه
 وصلی الله تعالی علی سیدنا محمد وآله

اجمعین

بحمدہ سبحانه امام همام ابوحنیفه نعمان بن ثابت صاحب المذهب
 والفضل والمراتب حضرتلرینه منسوب وصیت نامه نک ترجمه
 لطافت افاده سنک طبع ورسیمی ساینه هماوایه ظل اللمبده *
 دارالطباعة العامره ده * راجی کرامه ربه المجید محمد سعیدک
 معرفت ونظارتبله * بیک ایکیوز التمش درت سنه سبی
 محرم الحرامی آخرنده ختمام
 بذیر اولدی